

SV. CYRIL A METOD

Konštantín Filozof a Metod sa narodili v druhom najvýznamnejšom meste, v Solúne (Thessaloniké) v dnešnom Grécku. Ich otec sa volal Lev /Leo/, bol vysoký byzantský štátny úradník a ich matka bola Slovanka. Pochádzali zo siedmich detí. Starší Metod, rodným menom Michal, sa narodil v r. 815, bol spisovateľ, prekladateľ, právnik, prvý arcibiskup na území Slovenska, pápežský legát, misionár a svätec. Našiel záľubu v právnických vedách, študoval v Carihrade, cvičil a zdokonaľoval sa v slovienskom jazyku. Bol mníchom a predstaveným kláštora na hore Olymp v Malej Ázii. Konštantín sa narodil v Solúne, v Grécku v r. 827. Aj on bol mimoriadne nadaný. Študoval filozofiu, literatúru a kresťanské učenie. Ovládal grécky i sloviensky jazyk. Konštantín bol ešte pred nástupom do funkcie asi v roku 849 vysvätený za diakona. Bol byzantský filozof, teológ, misionár, jazykovedec, prekladateľ a hymnograf, zakladateľ slovanského písomníctva. Takmer celý život prežili bratia spolu.

Misijná činnosť solúnskych bratov

Konštantín bol počas svojej prvej misie, u Saracéncov (t. j. v Bagdadskom kalifáte), bez svojho brata. Či ho brat sprevádzal na druhej misii – k Chazarom – je sporné. Na veľkomoravskej misii (t. j. k severným Slovanom, do Benátok a Ríma) bratia však už jednoznačne stáli bok po boku. Na svojich cestách bratia postupne navštívili značnú časť kultúrneho priestoru známeho v stredoveku. Stretli sa s predstaviteľmi ďalších dvoch veľkých náboženstiev – islamu a judaizmu a úspešne obhajovali kresťanstvo a záujmy Byzancie. Na pozvanie vládcu Chazarov uskutočnil Konštantín v roku 860 misiu do krajiny Chazarov severne od Kaukazu. Na ceste ku Chazarom našiel relikvie svätého Klementa. Tieto neskôr vzal so sebou na Veľkú Moravu a v roku 867 do Ríma, kde prispeli k slávnostnému prijatiu bratov pápežom.

Príchod vierožvestcov na naše územie

Koncom roku 861 sa bratia vrátili do Carihradu. O niekoľko mesiacov nato však prišiel na byzantský cisársky dvor Rastislavov posol. Keď sa byzantský panovník Michal III. rozhodol vyhovieť požiadavke moravského kniežata, aby mu na jeho územie poslal misionárov, ktorí by šíрили kresťanstvo v zrozumiteľnom jazyku. Roku 863 teda Konštantín a Metod spolu s niekoľkými spoločníkmi opustili svoju rodnú zem, aby prišli na Veľkú Moravu a šíрили tu kresťanstvo, kultúru, vzdelanie, písomníctvo, literatúru, ale aj zákonodarstvo a poriadok v spoločenskom živote. Konštantín, ešte predtým, než odišli na svoju misiu, zostavil pre Slovanov písmo, ktoré je dnes známe ako hlaholika. Týmto položil základný kameň slovanskej kultúry a literatúry. Ďalej spolu s Metodom pred odchodom na Veľkú Moravu aj po ňom zhotovili viacero prekladov do staroslovienčiny (= stará cirkevná slovančina), čiže kultivovanej macedónčiny z okolia Solúna. Staroslovienčina počas veľkomoravskej misie získala veľa prvkov západoslovanských nárečí používaných na Veľkej Morave. Okrem toho Konštantín možno priniesol so sebou na Veľkú Moravu symbol byzantského dvojkríža. Do jazyka starých Slovanov preložili dokonca aj celú liturgiu a takisto aj časť Biblie. Bola to veľká revolúcia v tom čase, keďže pri bohoslužbách sa používali len tri jazyky: gréčtina, hebrejčina a latinčina. Od začiatku svojho pobytu na Veľkej Morave museli čeliť kritike bavorských kňazov, predstaviteľov západného kresťanstva, ktorí sa obávali, že stratia v krajine vplyv. Roku 863 Konštantín založil tzv. Veľkomoravské učilište, v ktorom sa vychovávali budúci slovanskí kňazi, a ktoré sa stalo centrom slovanskej literatúry. Roku 885 mali asi 200 absolventov.

Hlaholika

Hlaholika vznikla zo slova glagol – hlahol (slovo). Pozostávala z 38 grafických znakov. Tvary písmen hlaholiky boli vytvorené z 3 kresťanských symbolov – kríža, rovnostranného trojuholníka a kruhu. Najstaršou pamiatkou napísanou týmto písmom sú Kyjevské listy.

Cesta do Ríma

V roku 867 sa vydali na cestu do Ríma, aby získali povolenie slúžiť latinskú liturgiu v reči ľudu. Cestou do Ríma sa v lete zastavili v Blatenskom kniežatstve kniežaťa Kocela, Pribinovho syna, a krátku dobu tam vyučovali. Na pozvanie pápeža Mikuláša I. odišli do Ríma. Pápež Mikuláš I. medzitým zomrel a za nového pápeža bol vymenovaný Hadrián II., ktorý schválil preklady bohoslužobných kníh do slovienskeho jazyka a na znak súhlasu ich položil na oltár baziliky Santa Maria Maggiore v Ríme. Počas ročného pobytu v Ríme Konštantín a Metod dali vysvätiť niekoľkých svojich žiakov za kňazov (Gorazd, Kliment, Angelár a Naum). Koncom roka 868 chorľavejúci Konštantín vstúpil do kláštora a prijal rehoľné meno Cyril. Zomrel v Ríme 14. februára 869. Je pochovaný v bazilike sv. Klementa.

Návrat Metoda na Veľkú Moravu

Metod na žiadosť pápeža odišiel späť na Veľkú Moravu, aby vybudoval samostatnú cirkevnú organizáciu. Metod sa stal arcibiskupom. Pri návrate na Veľkú Moravu Metoda zajali bavorskí biskupi, súdili ho v Regensburgu, väznili v kláštore Ellewangen a vyslobodili ho na podnet pápežského legáta Jána z Ancony v roku 873. Metod musel bojovať o opätovné uznanie slovienskej bohoslužby pápežom Jánom VIII. Metod pôsobil na Veľkej Morave až do svojej smrti 6. apríla 885. Za svojho nástupcu určil svojho žiaka Gorazda. Miesto jeho smrti a hrobu bolo pravdepodobne hlavné mesto Veľkej Moravy, avšak nevieme určiť jeho polohu. Nakoniec však pápež Štefan V. zakázal sloviensku bohoslužbu v roku 885. Začalo sa prenasledovanie slovienskych kňazov na čele s Gorazdom, a to viedlo k ich odchodu z Veľkej Moravy.

Zachované literárne pamiatky sv. Cyrila Metoda:

Preklad **Bible a bohoslužobných kníh** do staroslovienčiny

Život svätého Konštantína (vznikol medzi rokmi 874- 880 a napísal ho pravdepodobne žiak solúnskych bratov sv. Kliment Ochridský)

Život svätého Metoda (vznikol asi v rokoch 885 – 894, jeho autorom bol možno Gorazd). Originály Konštantínových a Metodových rukopisov a ich žiakov sa nezachovali, iba ich neskoršie odpisy

Proglas – je básnické dielo, ktoré vytvoril Konštantín v rokoch 863-867. Je dodnes aktuálny svojou myšlienkou – výzvou k národu, aby sa staral o svoju vzdelanosť, literatúru a svoj jazyk. Stojedenástym veršom Proglasu je slovo **Amen** – znamená „**nech je tak**“.

Vytvorili dielo **Zakon sudnyj ljudem**, ktorý bol občianskym zákonníkom Veľkej Moravy a prvým zákonníkom v slovanskom jazyku

Das glagolitische Alphabet									
†	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
a	b	v	g	d	e	ž	z	z	ī
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
i	g	k	l	m	n	o	p	r	s
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
t	u	f	ch	ō	št	c	č	š	ъ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
y	ъ	ě	ju	ę	q	je	je	f	ý